

Пояснения към финансовия отчет

1. Обща информация

Наименование на предприятието
ВИПОМ АД

Съвет на директорите

Председател

Гошо Цанков Георгиев

Членове

Иван Петров Ревалски

„Милк Комерсиал“ ЕООД, с представител за изпълнение на задълженията му в Съвета Красимир Андреев Кръстев

Изпълнителен директор

Гошо Цанков Георгиев

Съставител

Теодора Трифонова

Юристи

Рени Христова Длъгнекова

Държава на регистрация на предприятието

Република България

Седалище и адрес на регистрация

гр. Видин ул. Цар Иван Асен II №9

Обслужващи банки

Интернешънъл Асет Банк – гр. Видин

Финансовият отчет е индивидуален отчет на предприятието

Съгласно законовите изисквания, индивидуалния финансов отчет ще се публикува в Комисия за финансов надзор, Българска фондова борса–София АД и Търговския регистър.

Дата на финансовия отчет

31.12.2019 г.

Дата на съставяне

10.03.2020 г.

Период на финансовия отчет – текущ период

Годината, започваща на 01.01.2019 г. и завършваща на 31.12.2019 г.

Период на сравнителната информация – предходен период

Годината, започваща на 01.01.2018 г. и завършваща на 31.12.2018 г.

Дата на одобрение

10.03.2020 г.

Орган, одобрил отчета

Съвет на директорите, чрез вписано в протокол решение от дата 10.03.2020 г.

Учредяване и регистрация

„Випом“ АД е акционерно дружество съгласно Търговския закон със седалище и адрес на управление гр. Видин 3700, ул. „Цар Иван Асен“ II № 9; тел./094/609025; факс /094/609021.

Дружеството е вписано по фирмено дело 228 от 1997г., том IV, лартида №127, страница74, рег. 1 по описа на Видинския окръжен съд.

С решение № 405/13.11.2002 г на Видинския окръжен съд „Випом“ АД е вписано като публично дружество в регистъра на публичните дружества и други смитенти на ценни книжа, воден от ДКЦК на основание чл.18, ал.1 от ЗППЗК.

Предмет на дейност и основна дейност на предприятието

Производство на помпи, помпени агрегати и резервни части за тях

Брой служители

Общо средно за периода – 120 души.

2. База за изготвяне на индивидуалните финансови отчети

Индивидуалният финансов отчет на Дружеството е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Индивидуалният финансов отчет е съставен в български лев, което е функционалната валута на Дружеството. Всички суми са представени в хиляди лев (хил. лв.) (включително сравнителната информация за 2018 г.), освен ако не е посочено друго.

Ръководството носи отговорност за съставянето и достоверното представяне на информацията в настоящия финансов отчет.

Този финансов отчет е индивидуален. Дружеството съставя и консолидиран финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС), в който инвестициите в дъщерни предприятия са отчетени и оповестени в съответствие с МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия индивидуален финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Дружеството да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Дружеството ръководството очаква, че Дружеството има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовия отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2019 г.

Дружеството прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2019 г.:

- МСФО 16 „Азими“;

Този стандарт заменя указанията на МСС 17 „Лизинг“ засямо с три тълкувания (КРМСФО Разяснение 4 Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг, ПКР-15 Оперативен лизинг — стимули и ПКР-27 Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг) и въвежда значителни промени в отчитането на лизинги особено от страна на лизингополучателите.

Съгласно МСС 17 от лизингополучателите се изискваше да направят разграничение между финансов лизинг (признат в баланса) и оперативен лизинг (признат извънбалансово). МСФО 16 изисква лизингополучателите да признават лизингово задължение, отразяващо бъдещите лизингови плащания, и „право за ползване на актив“ за почти всички лизингови договори. МСС е включила право на избор за някои краткосрочни лизинги и лизинги на малценни активи; това изключение може да бъде приложено само от лизингополучателите.

Счетоводното отчитане от страна на лизингодателите остава почти без промена.

Съгласно МСФО 16 за договор, който е или съдържа лизинг, се счита договор, който предоставя правото за контрол върху ползването на актива за определен период от време срещу възмездие.

На 01.01.2019 г. Дружеството е прегледало всички споразумения, в светлината на новия МСФО 16. Стандартът засяга основно оперативните лизинги на дружеството в качеството му на лизингополучател. Към датата на финансовия отчет неотменими ангажменти по договори за оперативен лизинг са с незначителна стойност. Прегледът показва, че основната част от договорите, попадащи в обхвата на МСФО 16 са с кратък срок и договори на ниска стойност, които продължават да се признават по линеен метод като текущ разход в печалбата или загубата.

Дружеството е приложило следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане от годинния период, започващ на 1 януари 2019 г., но нямат съществен ефект от прилагането им върху финансовия резултат и финансовото състояние на Дружеството:

- МСФО 9 „Финансови инструменти“ (изменен) – Предлагания с отрицателно компенсиране, в сила от 1 януари 2019 г., приет от ЕС;
- МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия“ (изменен) – Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС;
- МСС 19 „Доходи на наши лица“ (изменен) – Промяна в плана, съхраняване или уреждане - в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС;
- КРМСФО 23 „Несигурност относно отчитането на данък върху дохода“ в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС;
- Годишни подобрения на МСФО 2015-2017 г., в сила от 1 януари 2019 г., все още не са приети от ЕС.

Тези изменения включват незначителни промени в:

- МСФО 3 „Бизнес комбинации“ - дружеството преоценява предишния си дял в съвместно контролирана дейност, когато придобие контрол върху дейността;
- МСФО 11 „Съвместни предприятия“ - дружеството не преоценява предишния си дял в съвместно контролирана дейност, когато придобие съвместен контрол върху дейността;
- МСС 12 „Данъци върху дохода“ - дружеството отчита всички данъчни последици от плащанията на дивиденди по същия начин както самите тях.

- МСС 23 “Разходи по земи” - дружеството третира като част от обичайните заеми всеки заем първоначално взет за разработване на актив, когато активът е готов за планираната употреба или продажба.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Не се очаква те да имат съществен ефект върху финансовите отчети на Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Промените са свързани със следните стандарти:

- **Промена в Концептуалната рамка за финансово отчитане** – (в сила за годишни периоди от 1 януари 2020 г.)
- **Изменения в МСФО 3 „Бизнес комбинации“** (издадени на 22 октомври 2018г.), в сила от 1 януари 2020г.
- **Изменения в МСС 1 и МСС 8: Определяне на същественост** (издадени на 31 октомври 2018г.), в сила от 1 януари 2020г.
- **Реформа на показателя за лихвен процент** (изменения на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7) (издадени на 26 септември 2019 г.), в сила от 1 януари 2020 г.

Нови стандарти, разяснения и изменения, които все още не са приети от ЕС

- **МСФО 14 “Отсрочени тарифни разлики”** (издаден на 30 януари 2014 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016 г.)
- **Продажба или влагане на активи между инвеститор и неговото асоциирано или съвместно предприятие – Изменения на МСФО 10 и МСС 28** (издадени на 11 септември 2014 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след дата, определена от СМСС);
- **МСФО 17 „Застрахователни договори“** (издаден на 18 май 2017 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г.);
- **Определение за бизнес – Изменения на МСФО 3** (издадени на 22 октомври 2018 г. и в сила за придобивания от началото на годишния отчетен период, който започва на или след 1 януари 2020 г.);
- **Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“: Класификация на краткосрочни и дългосрочни задължения** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г.)

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този индивидуален финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО. Базите за оценка са описани подробно по-нататък в счетоводната политика към индивидуалния финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Дружеството представя отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в два отделни отчета: отчет за доходите и отчет за всеобхватния доход.

В отчета за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Дружеството прилага счетоводна политика ретроспективно, преизчислява ретроспективно позиции във финансовия отчет или прекласифицира позиции във финансовия отчет и това има съществен ефект върху информацията в отчета за финансовото състояние към началото на предходния период.

4.3. Консолидиран финансов отчет на дружеството

Дружеството е започнало процеса на изготвяне на своя консолидиран годишен финансов отчет за 2019 г. в съответствие с МСФО в сила за 2019 г., в който отчет ще е включен и изготвящият индивидуален годишен финансов отчет. Съгласно планираните дати, ръководството очаква консолидираният финансов отчет за периода, приключващ на 31.12.2019 г., да бъде одобрен за издаване не по-късно 24.04.2020 г. от Съвета на директорите на дружеството, след която дата отчетът ще бъде на разположение на трети лица.

4.4. Инвестиции в дъщерни дружества

Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на Дружеството. Налице е контрол, когато Дружеството е изложено на, или има права върху, променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано. В индивидуалния финансов отчет на Дружеството, инвестициите в дъщерни предприятия се отчитат по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнагръждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Дружеството признава дивидент от дъщерно предприятие в печалбата или загубата в своите индивидуални финансови отчети, когато бъде установено правото да получи дивидента.

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества се прилага датата на сключване на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прекъсват правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им се представя съответно към финансови приходи” или финансови разходи” в отчета за всеобхватния доход.

4.5. Ефекти от промените в обменните курсове

Функционалната валута на предприятието е българският лев.

Валутата на представяне на финансовите отчети е български лев.

Точността на числата във финансовия отчет е хиляди български лева.

Чуждестранна валута е всяка валута различна от функционалната валута на предприятието.

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално във функционална валута, като към сумата на чуждестранната валута се прилага централния курс на Българска Народна Банка (БНБ) за съответната валута, към датата на сделката.

Курсовите разлики, възникващи при уреждане на парични позиции или при преизчисляване на паричните позиции на предприятието по курсове, различни от тези, при които са били преизчислени при първоначалното признаване през периода или в предходни финансови отчети, се признават като печалба или загуба за периода, в който са възникнали, с някои изключения съгласно МСС 21 на курсовите разлики, възникващи по дадена парична позиция, която по същността си представлява част от нетна инвестиция на отчитаща се стопанска единица в чуждестранна дейност.

Когато парична позиция възниква в резултат на сделка с чуждестранна валута и има промяна в обменния курс между датата на сделката и датата на уреждането, се появява курсова разлика. Когато сделката бъде уредена в рамките на същия отчетен период, през който е възникнала, цялата курсова разлика се признава през дадения период. Но когато сделката бъде уредена през следващ отчетен период, курсовата разлика, призната през всеки от междинните периоди до датата на уреждането, се определя от промяната на обменните курсове през всеки период.

Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена директно в собствения капитал, всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава в друг всеобхватен доход. Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена в печалбата или загубата, всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава като печалба или загуба.

Когато определени МСФО изискват някои печалби или загуби от активи да се отразяват директно в собствения капитал и когато такъв актив се оценява в чуждестранна валута, МСС 21 изисква преоценената стойност да бъде преизчислена, използвайки курса към датата на определяне на стойността, в резултат на което се получава курсова разлика, която също се признава в друг всеобхватен доход.

Предприятието прави преценка на позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период и текущо през отчетния период.

Позициите в чуждестранна валута към 31 декември са оценени в настоящия финансов отчет по заключителния курс на БНБ.

4.6. Приходи

Приходи по договори с клиенти

Признаване и оценка на приходите от договори с клиенти

Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху обещаните в договора стоки и/или услуги се прехвърля на клиента в размер, който отразява възнажиждението, на което Дружеството очаква да има право в замък на тези стоки или услуги.

Контролът се прехвърля на клиента, когато (или като) удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на договора, като прехвърля обещаната стока или услуга на клиента. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Дружеството извършва преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничени (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При

договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Договорите с клиенти обикновено включват едно единствено задължение за изпълнение.

Оценяване

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

При определяне на цената на сделката Дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Когато (или като) бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Дружеството признава като приход стойността на цената на сделката (което изключва приблизителни оценки на променливото възнаграждение, съдържащо ограничения), която е отнесена към това задължение за изпълнение.

Дружеството разглежда дали в договора съществуват други обещания, които са отделни задължения за изпълнение, за които трябва да бъде разпределена част от цената на сделката.

При определяне на цената на сделката се взема предвид влиянието на променливо възнаграждение, наличното на значителни компоненти на финансирането, непаричното възнаграждение и възнаграждението, дължими на клиента (ако има такива).

Задължения за изпълнение и подход за признаване на основни видове приходи по договори с клиенти

Деятелността на дружеството е свързана с производство и продажба на помпи, помпени агрегати и резервни части.

Продажби на продукция

Продажбите на помпи, помпени агрегати и резервни части са в страната и чужбина. Като цяло дружеството е достигнало до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, освен ако изрично не е оизвестено друго за определени транзакции, тъй като обикновено дружеството контролира стоките и/или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Договорите за продажба обикновено са с едно единствено задължение и с фиксирана цена.

При продажба на продукция контролът се прехвърля към клиента в точно определен времеви момент.

При продажби в страната това обикновено става с предаването на продукцията и физическото владение върху нея на клиента, когато клиентът може да се разпоредва със стоките, като управлява употребата им и получава по същество всички останали ползи.

При продажби в чужбина преценката за момента, в който клиентът получава контрол върху поръчената продукция се прави на базата на договорените условия на продажба по „инкотермс“.

Условия за плащане

Продажните цени са фиксирани и са определени индивидуално за всеки конкретен договор. Обичайният кредитен период е от 30 до 90 дни. В определени случаи дружеството събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Промениво възнаграждение

Променивото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размер на признатите кумулативно приходи.

Обичайно договорите за продажба на продукция са с фиксирано възнаграждение и не включват променливи елементи.

Приходи от услуги

Приходите от предоставяне на услуги се признават в счетоводния период, през който са предоставени услугите. Дружеството прехвърля контрола върху услугите с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето. Ако към края на отчетния период услугата по договора не е изцяло извършена приходите се признават въз основа на действителната услуга, предоставена до края на отчетния период, като пропорционална част от общите услуги, които трябва да бъдат предоставени, тъй като клиентът получава и консумира ползите едновременно. Това се определя въз основа на действително вложено време за извършена работа, спрямо общото очаквано време за извършване на услугата.

Клиентът заплаща предоставените услуги въз основа на клаузите, заложили в конкретния договор. Обичайният кредитен период е от 10 до 30 дни след предоставяне на услугите. В случаи, че предоставените от Дружеството услуги, надвишават плащането, се признава актив по договора. Ако плащанията надвишават предоставените услуги, се признава пасив по договор.

Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение и замяна на стоките или услугите, които е прехвърляло на клиента, по което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставяне на услуги дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задължението си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчети за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора. Активите и пасивите по договор се представят към другите вземания и задължения в отчета за финансовото състояние. Те се включват в групата на текущите активи, когато матурирестът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлежат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти.

Приходи от лихви и дивиденди

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективната лихва, съгласно изискванията на МСФО 9 „Финансови инструменти“.

Приходите от дивиденди се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

Приходи от финансиране

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, съгласно МСС20 са помощи от държавата /правителството, държавните агенции и др. подобни органи, които могат да бъдат местни, национални или международни/ под формата на прехвърляне на ресурси към предприятието в замяна на минало или бъдещо съответствие с определени условия по отношение на оперативните дейности на предприятието. Те изключват форми на правителствена помощ, които не могат в рамките на разумното да бъдат остойностени и сделки с държавата, които не могат да бъдат разграничени от нормалните търговски сделки на предприятието.

Безвъзмездни средства, свързани с активи, са безвъзмездни средства предоставени от държавата, чието основно условие е, че предприятието, отговарящо на условията за получаването им следва да закупи, създаде или по друг начин да придобие дълготрайни активи.

Безвъзмездни средства, свързани с приходи, са безвъзмездни средства, предоставени от държавата, различни от онези, свързани с активи.

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се представят като приходи за бъдещи периоди, които се признават на приход систематично и рационално за срока на полезния живот на актива.

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, свързани с приходи, се представят като приходи за бъдещи периоди, които се признават на приход в момента, в който се признават разходите за покриването на които са получени.

4.7. Разходи

Предприятието отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности.

Разходите в дружеството се признават в момента на техният възникване и на база принципите на начисляване и съизоставимост, и до степеня, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО. Признаването на разходите за текущия период се извършва тогава, когато се начисляват съответстващите им приходи. Когато икономическите изгоди се очаква да възникнат през няколко отчетни периода и връзката на разходите с приходите може да бъде определена само най-общо или косвено, разходите се признават на базата на процедури за систематично и рационално разпределение.

Разход се признава незабавно в отчета за доходите, когато разходът не създава бъдеща икономическа изгода или когато и до степеня, до която бъдещата икономическа изгода не отговаря на изискванията или престане да отговаря на изискванията за признаване на актив в баланса.

Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или предстоящо за плащане

4.8. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективната лихва.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Дружеството. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в отчета за доходите на ред „Финансови разходи“.

4.9. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за програмни продукти, използвани в дружеството и права върху интелектуална собственост.

Признаване

Предприемното отчита разграничимите непарични активи без физическа субстанция като нематериални активи, когато отговарят определението на нематериален актив и критериите за признаване формулирани в МСС 38.

Нематериален актив се признава, ако е вероятно, че предприемното ще получи очакваните бъдещи икономически ползи, които са свързани с актива и стойността на актива може да бъде определена надеждно.

Разходите за научноизследователска дейност, направени с цел достигане до нови технически знания и познания, се признават в Отчета за всеобхватния доход в момента на тяхното възникване.

Разходите за дейности по развитие, резултатите от която се използват в план или схема за производство на нови или съществено подобрени продукти или процеси, се капитализират, ако продуктът или процесът е технически или икономически реализуем за целите на производството и Дружеството разполага с достатъчни ресурси за да финализира развитието.

Първоначално оценяване

Първоначално нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване.

Цената на придобиване представлява справедливата стойност на съответния актив към датата на придобиване и тя включва покупната стойност и всички други преки разходи по сделката. В техния състав са включени софтуер, лицензи за ползване на програмни продукти.

Последващо оценяване

Нематериалните активи се отчитат след придобиването по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и натрупани загуби от обезценка.

Предприемното оценява дали полезният живот на нематериален актив е ограничен или неограничен и ако е ограничен, продължителността на, или броя на производствените или сходни единици, съставляващи този полезен живот.

Нематериален актив се разглежда, като имащ неограничен полезен живот когато, на базата на анализ на съответните фактори, не съществува предвидимо ограничение за периода, през който се очаква активът да генерира нетни парични потоци за предприемното.

Методи на амортизация

Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират, а нематериалните активи с неограничен полезен живот не се амортизират.

Нематериалните активи които подлежат на амортизация се амортизират по линейния метод за срока на определения полезен живот.

Амортизацията започва, когато активът е на разположение за ползване, т.е. когато той е на мястото и в състоянието, необходимо за способността му да работи по начин, очакван от ръководството. Амортизацията се прекратява на по-ранната от датата, на която активът е класифициран като държан за продажба и датата на която активът е отписан.

В дружеството се прилага линейен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 7 години.

Обезценка на нематериални дълготрайни активи

Съгласно изискванията на МСС 36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на нематериалните дълготрайни активи е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на активите и се определя загубата от обезценка.

4.10. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията са представени по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Класификация

Активи се отчитат като Имоти, машини и съоръжения когато отговарят на критериите на МСС 16 за признаване и имат цена на придобиване равна или по-висока от 500 лв. Активите, които имат цена на придобиване по-ниска от посочената се отчитат като текущи разходи за периода на придобиване в съответствие с одобрената счетоводна политика.

Първоначална оценка

При първоначално придобиване имотите, машините и съоръженията се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други пряки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за отговарящи на условията активи.

При придобиване на имоти, машини и съоръжения при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвено равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Последващо оценяване

След първоначално признаване имотите, машините и съоръженията се оценяват по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Последващи разходи

Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и съоръжения, които имат характер на подмяна на определени изловни части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Разходите за текущото обслужване на имоти, машини и съоръжения, за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени, се отчитат в печалба или загуба в момента на извършването им.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва от момента в който имотите, машините и съоръженията са налични в предприятието, на мястото и в състоянието, необходими за експлоатацията им по начина предвиден от ръководството. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

Група	Години
Сгради	25
Машини и съоръжения	3.3
Транспортни средства	6.7
Стопански инвентар	6.7

Определените срокове на полезен живот на активите се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Амортизацията на активите се преустановява на по-ранната от двете дати: датата, на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5 или датата на отписване на активите. Амортизацията не се преустановява в периоди на престой или изваждане от активна употреба.

Остагъщата стойност и полезният живот на актив се преразглеждат при приключването на всяка финансова година и ако очакванията се различават от предишните приблизителни оценки, промените се отчитат като промяна в счетоводните приблизителни оценки в съответствие с МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки.

Печалби и загуби от продажба

Балансовата стойност на имоти, машини и съоръжения се отписва от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продават.

Печалбите или загубите, възникващи при отписване на имот, машина или съоръжение се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата, ако има такива и балансовата стойност на актива. Те не се класифицират като приход/разход. Те се посочват нетно в позицията резултат от продажба на нетекучи активи в отчета за всеобхватния доход.

Обезценка на имоти, машини и съоръжения

Балансовата стойност на имоти, машини и съоръжения подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Съгласно изискванията на МСС36, към края на отчетния период Дружеството прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на даден актив от имотите, машините и съоръженията е обезценена. В случай че такива индикации съществуват се изчислява възстановимата стойност на актива и се определя загубата от обезценка. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (и печалбата или загубата за годината).

4.11. Лизинг

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2019 г.

Дружеството като лизингополучател

За всички нови договори, сключени на или след 1 януари 2019 г., Дружеството преценява дали договорът е или съдържа лизинг. Лизингът се дефинира като „договор или част от договор, който носи правото да се използва актив (основният актив) за период от време в замяна на заплащане“. За да приложи това определение, Дружеството оценява дали договорът отговаря на три ключови оценки, които са дадени:

- договорът съдържа определен актив, който или е изрично идентифициран в договора, или невяно е посочен, като бъде идентифициран в момента, в който активът е предоставен на Дружеството;

- Дружеството има право да получи по същество всички икономически ползи от използването на определения актив през целия период на използване, като се вземат предвид неговите права в определения обхват на договора;
- Дружеството има право да насочва използването на определения актив през целия период на използване. Дружеството оценява дали има право да насочва „как и с каква цел“ активът да се използва през целия период на използване.

Оценяване и признаване на лизинг като лизингополучател

На датата на започване на лизинга Дружеството признава актив за право на ползване и задължение за лизинг в баланса. Активът с право на ползване се оценява по себестойност, която се състои от първоначалната оценка на пасива по лизинга, всички първоначални преки разходи, направени от Дружеството, оценка на всички разходи за демонтаж и отстраняване на актива в края на лизинг и всякакви лизингови плащания, направени преди датата на започване на лизинга (без всякакви получени стимули).

Дружеството амортизира активите с право на ползване на линейна база от датата на започване на лизинга до по-ранния от края на полезния живот на актива с право на ползване или края на срока на лизинга. Дружеството, също така извършва преглед за обезценка на актива с право на ползване, когато има такива показатели.

Към датата на започване, Дружеството оценява лизинговото задължение по настоящата стойност на неизплатените към тази дата лизингови плащания, дисконтирани, като използва лихвения процент, който е включен в лизинговия договор. Ако този процент не може да бъде непосредствено определен, дружеството използва лихвения процент, който то би трябвало да плаща, за да заеме за сходен период от време при сходно обезпечение средствата, необходими за получаването на актив със сходна стойност в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания, включени в оценяването на лизинговото задължение, се състоят от фиксирани плащания, променливи плащания въз основа на индекс или процент, суми, които се очаква да бъдат платени съгласно гаранции за остатъчна стойност и плащания, произтичащи от опции, разумно сигурни за да се упражняват.

След началната дата Дружеството оценява пасива по лизинга като увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по пасива по лизинга и намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизинговите плащания, и преоценява балансовата стойност на пасива, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор или да отрази коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

Дружеството е изложено на потенциални бъдещи увеличения в променливите лизингови плащания въз основа на индекс или лихвен процент, които не са включени в лизинговия пасив до влизането им в сила. Когато влязат в сила корекциите в лизинговите плащания, въз основа на индекс или лихва, лизинговото задължение се преоценява и коригира спрямо актива с право на ползване.

Когато лизинговият пасив се преоценява, съответната корекция се отразява в актива с право на ползване или в печалбата и загубата, ако активът с право на ползване вече е намален до нула.

Дружеството е избрала да отчита краткосрочните лизингови договори и лизингови договори, основният актив по които е с ниска стойност, като използва освобождавания от изисванията за признаване. Вместо признаване на актив с право на ползване и задължение за лизинг, плащанията въз връзка с тях се признават като разход в печалбата или загубата на линейна линия през срока на лизинга.

В отчета за финансовото състояние, активите с право на ползване са включени в имоти, машини и съоръжения, а задълженията за лизинг са включени в търговски и други задължения.

Дружеството като лизингодател

Счетоводната политика на Дружеството, по МСФО 16 не се е променила от сравнителния период.

Като лизингодател Дружеството класифицира лизинговете си договори като оперативен или финансов лизинг.

Лизингът се класифицира като финансов лизинг, ако прехвърля по същество всички рискове и ползи, свързани със собствеността върху основния актив, и се класифицира като оперативен лизинг, ако не го прави.

Счетоводна политика, приложима преди 1 януари 2019 г.

Съгласно МСС 17 лизингов договор се класифицира като финансов лизинг, ако прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху актива. Лизингов договор се класифицира като оперативен лизинг, ако не прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху актива.

Признаване и отчитане на финансов лизингов договор, по който дружеството е лизингополучател

В началото на лизинговия срок финансовият лизинг се признава като актив и пасив в баланс с размер, който в началото на лизинговия срок е равен на справедливата стойност на наетия актив или, ако е по-нисък – по настоящата стойност на минималните лизингови плащания, всяка една от които е определено в началото на лизинговия договор. Дисконтовият процент, който се използва при изчисляване на настоящата на минималните лизингови плащания е лихвеният процент, заложен в лизинговия договор, доколкото той практически може да бъде определен; ако това е невъзможно – използва се диференцираният лихвен процент по задължението на лизингополучателя. Първоначалните преки разходи, извършени от лизингополучателя се прибавят към сумата, призната като актив.

Минималните лизингови плащания се разпределят между финансовия разход и намаляването на неплатеното задължение. Финансовият разход се разпределя по периоди за срока на лизинговия договор, така че да се получи постоянен периодичен лихвен процент по остатъчното салдо на задължението. Условните вземания се начисляват като разход за периодите, в които са били извършени.

Амортизационната политика по отношение на амортизируемите наети активи се съобразява с тази по отношение на собствените амортизируеми активи, а признатата амортизация се изчислява на базата, определена в МСС регламентиращи съответния вид активи. Ако не е сигурно в голяма степен, че предприятието ще придобие собственост до края на срока на лизинговия договор, активът изцяло се амортизира през по-краткия от двата срока – срока на лизинговия договор или полезния живот на актива.

Признаване и отчитане на оперативен лизингов договор, по който дружеството е лизингополучател

Лизинговите плащания по оперативен лизинг се признават като разход в отчета за доходите по линейния метод за целия срок на лизинговия договор, освен ако друга системна база не е представителна за времето, през което предприятието използва изгодите на наетия актив.

Признаване и отчитане на финансов лизингов договор, по който дружеството е лизингодател

Предприятието признава активите, държани по силата на финансов лизинг, в своите отчети и ги представя като вземане, чиято сума е равна на нетната инвестиция в лизинговия договор.

Подлежащото на получаване лизингово плащане се разглежда като получаване на главница и финансов доход.

Признаването на финансовия доход се основава на модел, отразяващ постоянна норма на възвръщаемост за периодите върху нетната инвестиция на лизингодателя, свързана с финансовия лизинг.

Приходът от продажбата, признат в началото на срока на финансов лизинг от лизингодателя, представлява справедливата стойност на актива или ако тя е по-ниска – настоящата стойност на минималните лизингови плащания, изчислени при пазарен лихвен процент. Себестойността на продажбата в началото на срока на лизинговия договор е себестойността или балансовата стойност, ако са различни на настоящата собственост, намалена с настоящата стойност на негарантираната остатъчна стойност.

Признаване и отчитане на оперативен лизингов договор, по който дружеството е лизингодател

Активите, държани за отдаване по оперативни лизингови договори се представят и отчетите, в съответствие със същността на актива.

Наемният доход от оперативни лизингови договори се признава като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор, освен ако друга системна база отразява по-точно времевия модел, при чистото използване е намалена извлечената полза от настоящ актив.

Разходите, включително амортизацията, извършени във връзка с генерирането на дохода от лизинг, се признават за разход. Наемният доход се признава за доход по линейния метод за целия срок на лизинговия договор, дори ако постъпленията не се получават на тази база, освен ако друга системна база отразява по-точно времевия модел, при чистото използване е намалена извлечената полза от настоящ актив.

Началните преки разходи, извършени от предприятието във връзка с договарянето и уреждането на оперативен лизинг се прибавят към балансовата сума на настоящ актив и се признават като разход през целия срок на лизинговия договор на същото основание както лизинговия приход.

Амортизацията на амортизируемите наети активи се извършва на база, съответстваща на амортизационната политика, въприета за подобни активи, а амортизациите се изчисляват на базата, посочена в МСС регламентиращи отчитането на съответния вид актив.

4.12. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване размера на обезценката Дружеството дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индигират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Дружеството, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица,

генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Дружеството.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Дружеството ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.13. Финансови инструменти

4.13.1. Финансови активи

4.13.1.1. Признаване и класификация на финансовите активи

Дружеството първоначално признава финансов актив в момента, в който стане страна по договорно споразумение, и го класифицира съгласно бизнес модела за управление на финансови активи и характеристиките на договорните парични потоци.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансови активи се отнася до начина, по който управлява финансовите си активи, за да генерира парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще бъдат резултат от събирането на договорните парични потоци, продажбата на финансовите активи или и двете.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им придобиване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив и бизнес модела на Дружеството за тяхното управление.

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

За да бъде класифициран и оценяват по амортизирана цена на придобиване или по справедлива стойност в АВД, финансовият актив трябва да порождат парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата" (СПГА) по неиздадената сума на главницата. Тази оценка се нарича „СПГА тест“ и се извършва на нивото на съответния инструмент.

Ръководството на Дружеството е преценило, че финансовите активи представляващи парични средства в банки, търговски вземания, други вземания, съдебни и присъдени вземания и вземания от свързани лица, се държат от Дружеството с цел получаване на договорните парични потоци и се очаква да доведат до парични потоци, представляващи единствено плащания на главница и лихви (прилаган бизнес модел). Тези финансови активи се класифицират и оценяват последващо по амортизирана стойност.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват във финансови разходи, финансови приходи или други финансови позиции с изключение на обезценката на търговските вземания, която се представя на ред „Начислена/ (възстановена) обезценка на финансови активи“ в отчета за доходите.

4.13.1.2. Първоначално оценяване

С изключение на търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, или за които Дружеството е приложило практически целесъобразна мярка, Дружеството първоначално оценява финансовия актив по справедлива стойност, плюс, в случай на финансови

активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, и за които Дружеството е приложила практически целесъобразна мярка, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15.

4.13.1.3. Последващо оценяване и представяне

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории и се оценяват както следва:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти);
- Финансови активи, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, с рекласифициране на натрупани печалби и загуби (дългови инструменти);
- Финансови активи, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, без рекласифициране на кумулативните печалби и загуби при отписване (капиталови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти).

Обичайно Дружеството отчита финансови активи в само от категория – финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти).

Финансови активи по амортизирана стойност

Дружеството оценява финансовите си активи по амортизирана стойност, когато те се държат в рамките на бизнес модел, чиято основната цел е да се събират договорните парични потоци, които включват плащания единствено на главница и лихва.

Тези финансови активи включват парични средства и парични еквиваленти, търговски вземания, вземания по предоставени заеми, съдебни и други вземания, при които Дружеството е станало страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени нетно парични средства. Тази категория е с най-съществен дял за финансовите инструменти на Дружеството и за него като цяло.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи в тази категория се подлагат на преглед за обезценка към датата на всеки финансов отчет на Дружеството, като промените се отразяват в печалбата или загубата.

Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно.

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност по цената на сделката, на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), освен ако те съдържат съществен финансиран компонент. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, присъщ на дължника.

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Обезценка

По отношение на търговските вземания, активите по договори, произтичащи от сделки в обхвата на МСФО 15, които не съдържат съществен компонент на финансиране, Дружеството прилага опростен подход, в съответствие с МСФО 9, като признава провизия за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата.

Дружеството е създавало матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби за период от 3 години, коригирана с прогнозни фактори, специфични за дължините и за икономическата среда, чрез която се изчисляват очакваните кредитни загуби по търговски вземания и активи по договори с клиенти. Вземанията се категоризират по просрочие и се групират по вид и клиентски сегменти с различни модели на кредитни загуби.

Начислената и ретинтеирираната обезценка на вземанията се представя към статията “Начислена/ (възстановена) обезценка на финансови активи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

4.13.1.4. Обезценка на финансови инструменти

Дружеството изчислява и признава загуби за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки за финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, активи по договори с клиенти.

Дружеството признава като печалба или загуба от обезценка размера на очакваните кредитни загуби (ОКЗ) или обратното им проявление. ОКЗ са изцялата стойност на паричния недостиг за очаквания срок на инструмента, което е разликата между паричните потоци, дължими на предприятието по договор и паричните потоци, които предприятието очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент, негова приблизителна стойност или с текущия лихвен процент, както е уместно, съответно, спрямо условията и вида на инструмента. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци, които предприятието очаква да получи от обезпечението или в резултат на други кредитни подобрения, неразделна част от договора.

Обезценката и загубите по финансовите инструменти се разглеждат на три етапа – на първите два като очаквани кредитни загуби за загуби, които могат да възникнат в резултат на неизпълнение, а на третия като кредитна обезценка (загуба), вече въз основа на доказателства за това, в резултат на потенциално или фактическо неизпълнение по инструментите.

Очакваните кредитни загуби за експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск спрямо първоначалното признаване, се признават за кредитни загуби, които е възможно да възникнат в резултат на събития по неизпълнение през следващите 12 месеца. За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, очакваните кредитни загуби се признават по отношение на загуби, които е възможно да възникнат през целия срок на инструментите.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството определя дали кредитният риск по финансовите инструменти се променил значително спрямо първоначалното признаване, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излизани разходи или усилия. При тази оценка, Дружеството преразглежда създадения вътрешен кредитен рейтинг на дължника, движението и/или реструктуриранятия по този или други инструменти на дължника, както и обективни външни фактори, които, по преценка на Дружеството, могат да имат отражение върху вземанията на индивидуално или колективно ниво. В допълнение се преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дружеството приема даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие над 90 дни. В определени случаи, обаче, даден финансов актив може да се разглежда като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

По отношение на търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, Дружеството прилага опростен подход, в съответствие с МСФО 9, като признава провизия за загуба въз основа на ОКЗ за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата. Следователно то не проследява промените в кредитния риск, но вместо това признава провизия за загуба въз основа на ОКЗ за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата. Дружеството е създадо матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирана с прогностични фактори, специфични за дължниците и за икономическата среда, чрез която се изчисляват очакваните кредитни загуби по търговски вземания и активи по договори с клиенти. Вземанията се категоризират по просрочие и се групират по вид и клиентски сегменти с различни модели на кредитни загуби.

За изходни данни относно търговските вземания, Дружеството използва натрупания си опит в областта на кредитните загуби по такива инструменти, за да оцени очакваните кредитни загуби. Ползваните исторически данни са за периоди от 3 години назад, групирани по вида и съответните модели на клиентски сегменти, и коригирани с прогностични фактори за икономическата среда.

Търговските вземания не са лихвоносни и обикновено се уреждат, съответно до 30 дни. Дружеството счита дадено търговско вземане че е в неизпълнение, когато е в просрочие над 90 дни. В определени случаи, обаче, дадено вземане може да се разглежда като такъв и в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на договорните суми. В допълнение Дружеството взема предвид широката разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излизни разходи или усилия, с което да се елиминира възможността за недостоверно представяне на кредитния риск на индивидуално и колективно ниво.

Печалбите (обратно проявление) и загубите от обезценки, включващи провизиите за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки се признават и печалбата или загубата, като корективът за обезценка на дългови инструменти, отчитани по ССАВА, се представя в друг всеобхватен доход и не намалява балансовата стойност на инструмента.

4.13.1.5. Отписване, печалби и загуби

Финансовите активи се отписват, когато правата за получаване на парични потоци са изтекли или когато са били прехвърлени, като Дружеството е прехвърляло в значителна степен всички ползи и рискове, свързани със собствеността, за което се прави оценка.

Когато Дружеството запази правата за получаване на паричните потоци от финансовия актив, но поеме задължение за плащане на паричните потоци без съществено закъснение към крайни получатели, финансовият актив се отписва, при условие, че Дружеството няма задължение да плати на крайните получатели, без да са събрани еквивалентните суми и не може да се разпорежда с първоначалния актив, освен като обезпечение в тяхна полза по това задължение.

Когато Дружеството нито прехвърля, нито запази по същество всички рискове и ползи от собствеността върху финансов актив, преценява дали е запазен контролът върху него. В случай, че

контролът не е запазен, активът се отписва и се признават всякакви права и задължения, които са създадени или запазени при прехвърлянето, ако контролът е запазен, финансовият актив се признава до степента на продължаващото участие.

Резултатът от отписването на финансов актив, представляващ разликата между полученото възнаграждение и балансовата му стойност към датата на отписване, се признава нетно в печалбата или загубата в статия Други приходи/разходи и Отчета за всеобхватния доход.

Дружеството признава дивидент от по финансовите активи в печалбата или загубата в своите финансови отчети, когато бъде установено правото му да получи дивидента, има вероятност да получи изгоди, свързани с дивидента, а размерът му може да бъде надеждно оценен.

4.13.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

4.13.2.1. Признаване и класификация на финансовите пасиви

Дружеството признава финансов пасив в своите финансови отчети, когато стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

При първоначално признаване финансовите пасиви се класифицират като „финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност“ и „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“.

Финансовите пасиви се класифицират като текущи, освен ако за тях или за частта от тях дружеството е предоставило безусловно право на дължника да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

4.13.2.2. Първоначално оценяване

Първоначалното признаване става на датата на уреждане и се извършва по справедлива стойност плюс, в случай на финансови пасиви, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата разходи, директно относими към придобиването или издаването на финансовия пасив. Таксите за управление на получените заеми се разсрочват за периода на ползване на заемите, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент и се включват в амортизираната стойност на заемите.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

4.13.2.3. Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване и представяне финансовите пасиви се класифицират в една от следните пет категории: „финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност“, „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“, „пасиви, в резултат на отписване на финансов актив, което не отговаря на условията или при подхода на продължаващо участие“ и „ангажименти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния“.

Финансови пасиви по амортизирана стойност

Дружеството оценява финансовите пасиви по амортизирана стойност, когато те не попадат задължително в обхвата на някоя от другите категории, в съответствие с МСФО 9, както и когато

Дружеството не прилага изключението, с което неотменимо да определи финансов пасив при първоначално признаване като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата, при определените за това условия, съгласно МСФО 9.

Категория „финансови пасиви, отчитани по амортизируема стойност“ включва получени заеми, търговски задължения и други задължения, при които дружеството е станало страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени в нетно парични средства. Тази категория е с най-съществен дял за финансовите инструменти на Дружеството и за него като цяло.

Последващото оценяване се извършва, по метода на „ефективната лихва“. Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било отбиви или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията чрез ЕМП се включва като финансов разход в отчета за печалбата или загубата. Тази категория се отнася главно за лихвоносни заеми и привлечени средства.

Текущи и нетекущи пасиви

Пасив се класифицира като текущ, когато отговаря на някой от следните критерии:

- очаква да уреди пасива в своя нормален оперативен цикъл;
- държи пасива предимно с цел търгуване;
- пасивът следва да бъде уреден в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период; или
- предприятието няма безусловно право да отсрочва уреждането на пасива за период най-малко дванадесет месеца след края на отчетния период.

Пасив се класифицира като нетекущ, ако не отговаря на критериите за класифициране като текущ.

Пасив се класифицира като текущ, когато следва да се уреди в рамките на дванадесет месеца от края на отчетния период, дори ако:

- първоначалният срок е бил за период по-дълъг от дванадесет месеца; и
- след края на отчетния период и преди финансовите отчети да са одобрени за публикуване е сключено споразумение за рефинансиране или за нов погасителен план на дългосрочна база.

Търговски и други задължения

Кредити, търговски и други задължения са финансови пасиви възникнали от директно получаване на стоки, услуги, пари или парични еквиваленти от кредитори.

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след принаждане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва. След първоначалното признаване кредитите и търговските задължения, които са без фиксиран лихвез се отчитат по оценената при придобиването им стойност.

Кредитите и задълженията, които са с фиксиран лихвез се отчитат по амортизираната им стойност.

4.13.2.4. Отписване, печалби и загуби

Дружеството отписва финансов пасив само когато уреди (изпълни) задължението, изтече срокът на задължението или кредиторът се откаже от правата си.

Когато съществуващ финансов пасив е заменен от друг от същия заемодател при съществено различни условия или условията на съществуващо задължение са съществено променени, такава размяна или промяна се третира като отписване на първоначалното задължение и признаване на нов пасив. Разликата в съответните балансови стойности се признава в отчета за печалбата или загубата.

Разликата между балансовата стойност на финансовия пасив, уреден или прехвърлен на друга страна, и заплатеното за уреждането, включително нариг и прехвърляне на непарични активи, се признава в печалби и загуби за периода.

4.13.3. Компенсиране на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират, а нетната сума се отчита в отчета за финансовото състояние, ако има действително законово право да се компенсират признатите суми и Дружеството има намерение да се уреди на нетна основа, да се реализират активите и уреждат пасивите едновременно.

4.14. Материални запаси

Материалните запаси включват материали, продукция и незавършено производство.

Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до сегашното състояние и местоположение. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото изтоячно състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

За суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, непъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид. Търговските отстъпки, работи и др. подобни компоненти се приспадат при определяне на покупната стойност.

За готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – Разходите за преработка включват преходни разходи и систематично начислявани постоянни и променливи общи разходи, които се правят при преработване на материалите в готова продукция. Това са всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преходите разходи за материали и труд и общо производствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси. Включването на постоянните общо производствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет, определен на база обичаен средно поддържан обем за последните три години. Променливите общи разходи се разпределят за всяка произведена единица на база на реалното използване на производствените мощности.

Разходи, които не се включват в себестойността на произведената продукция и се признават като разходи за периода в който са възникнали са:

- количества материали, труд и други производствени разходи извън нормалните граници;
- разходи за съхранение в склад;
- административни разходи;
- разходи по продажбите.

При употребата (валяне и продажбата) на материалните запаси те се изписват текущо като се използва методът на средно претеглената стойност (себестойност).

Последващо материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността или нетната реализуема стойност. Нетната реализуема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително

определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

Себестойността на материалните запаси може да не е възстановима, в случай че те са повредени или са цялостно или частично морално остарели, или ако има спад в продажните им цени. Също така себестойността на материалните запаси може да не бъде възстановима, ако приблизително определените разходи за завършване или приблизително определените разходи, които ще бъдат направени за осъществяване на продажбата, са се увеличили. Материалните запаси се намаляват до нетната реализуема стойност на базата на отделни позиции. При някои обстоятелства обаче може да бъде подходящо да се групират сходни или свързани позиции.

Към всеки следващ период се прави нова оценка на нетната реализуема стойност. Когато условията, довели до снижаване на материалните запаси под тяхната себестойност, вече не са налице или когато има ясно доказателство за увеличение в нетната реализуема стойност заради промяна в икономическите обстоятелства, сумата на обезценката се възстановява така, че новата балансова сума е по-високата от себестойността и преразглежданата нетна реализуема стойност. Възстановяването е ограничено до сумата на първоначалната обезценка.

При продажба на материални запаси, балансовата сума на тези материални запаси се признава като разход през периода, през който съответният приход е признат. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност, както и всички загуби от материални запаси се признават като разходи за периода на обезценката или на възникването на загубите. Сумата на есентуалното обратно възстановяване на стойността на обезценката на материалните запаси, възникнала в резултат на увеличението на нетната реализуема стойност, се признава като намаляване на сумата на признатите разходи за материални запаси през периода, през който възстановяването е възникнало.

Някои материални запаси могат да бъдат отнесени по сметките на други активи, като например материални запаси, които се използват като компонент на създадените от самото предприятие собствени имоти, съоръжения и оборудване. Материалните запаси, отнесени към друг актив, се признават за разход в продължение на полезния живот на актива.

4.15. Данъци

Данъци за възстановяване

Данъците за възстановяване не произтичат от договорни взаимоотношения, не се класифицират в категориите финансови активи. Те включват:

- Сумите на възстановимите данъци върху дохода във връзка с облагаемата печалба/данъчната загуба за периода и платени суми за текущ и предходен период, превишаващи дължимите суми.
- Сумите на данъчен кредит за възстановяване и прихващане след края на отчетния период и платени суми за текущ и предходен период, превишаващи дължимите суми за други данъци.

Текущите данъчни активи за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква да бъде възстановена от данъчните органи при прилагане на данъчни ставки и данъчни закони, действащи или очаквани да влезат в сила към края на отчетния период.

Данъчни задължения

Текущите данъчни задължения на предприятието не произтичат от договорни взаимоотношения и не се класифицират като финансови пасиви. Те включват:

- Текущият данък върху дохода за текущия и предходни периоди се признава като пасив до степенята, до която не е платен.
- Текущи задължения за данъци съгласно други данъчни закони.

Текущите данъчни пасиви за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква

да бъде платена на данъчните органи при прилагане на данъчни ставки и данъчни закони, действащи към края на отчетния период.

Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъчни активи и пасиви се признават за временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност към края на отчетния период.

Отсрочен данъчен пасив се признава за всички дължими в бъдещи периоди суми на данъци свързани с облагаеми временни разлики.

Отсрочен данъчен актив се признава за възстановимите в бъдещи периоди суми на данъци свързани с приспадания се временни разлики, пренос на неизползвани данъчни загуби и кредити до степента, до която е вероятно да съществува облагаема печалба, срещу която да могат да се използват.

Към края на всеки отчетен период предприятието преразглежда непризнатите отсрочени данъчни активи. Предприятието признава непризнатите в предходен период отсрочени данъчни активи до степента, до която се е появила вероятност бъдещата облагаема печалба да позволява възстановяването на отсрочен данъчен актив.

Балансовата стойност на отсрочените данъчни активи се преразглежда към всеки край на отчетен период. Предприятието намалява балансовата стойност на отсрочените данъчни активи до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява да се оползотвори ползата от част или целия отсрочен данъчен актив. Всяко такова намаление се проявява обратно до степента, до която е станало вероятно да се реализира достатъчна облагаема печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди/погаси въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или очаквани да влязат в сила към края на отчетния период. Отсрочените данъци се признават като приход или разход и се включват в печалбата или загубата за периода, освен до степента, до която данъкът възниква от операция или събитие, което е признато през същия или различен период директно в собствения капитал.

4.16. Парични средства

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочните депозити в банки, чиито оригинален матуритет е до 3 месеца, съответно в лева и във валута.

Паричните еквиваленти са краткосрочни, високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми и конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността им.

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби

4.17. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и Устава, дружеството отчита Други резерви, които са образувани от разпределение на печалба съгласно изискванията на Търговския закон на Р България и учредителния акт на предприятието и от други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Ако предприятието придобие повторно свои инструменти на собствения капитал, тези инструменти (изкупути собствени акции) се приспадат от собствения капитал. Не се признава нито печалба, нито загуба от покупката, продажбата, емитирането или обезпечаването на инструменти на собствения капитал на предприятието. Такива обратно изкупути акции могат да бъдат придобити и държани от предприятието или от други членове на консолидираната група. Платеното или полученото възнаграждение се признава директно в собствения капитал, като номиналната стойност на акциите се приспада от стойността на записания капитал, а превъзвешеното на направените разходи над първата се признава като премисен резерв.

При издаването или придобиването на свои инструменти на собствения капитал предприятието прави различни разходи. Тези разходи обикновено включват регистрацион и други законови такси, изплатени суми на правни, счетоводни и други професионални консултанти и др. подобни. При капиталова сделка разходите по сделката се отчитат счетоводно като намаление на собствения капитал (нетно от всички свързани преференции за данък върху доходите) до степента, в която са допълнителни разходи, пряко свързани с капиталова сделка, които в противен случай биха били изобтнати. Разходите по капиталова сделка, които е изоставена, се признават като разход.

Акционерният капитал на Дружеството отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Резерви включват:

- законови резерви, общи резерви;
- резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи – включва акционерски печалби или загуби от промени в демографските или финансови предположения и възвръщаемостта на активите по плана;

Неразпределената печалба/ Натрупаната загуба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденди на акционерите са включени на ред „Задължения към свързани лица“ в отчета за финансовото състояние, когато дивидендите са одобрени за разпределение от общото събрание на акционерите преди края на отчетния период.

Всички трансакции със собствениците на Дружеството са представени отделно в отчета за промените в собствения капитал.

4.18. Пенсии и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Задължения към персонала включват задължения на предприятието по повод на минал труд положен от наетия персонал и съответните осигурителни вноски, които се изискват от законодателството. Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки за периода, в който персоналет е положил труд за тях или е изгълнял необходимите условия се признават като разход в отчета за всеобхватния, освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е

положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагани се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупваните се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнараждания и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на цятия си персонал за всички фондове на социално и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на ИЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фондове, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се приемат като текущ разход в отчета за всеобхватния, освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, зедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на платените лица, с които доходи вноските са свързани.

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Начислението на размера на тези задължения намалява участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като:

- разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия разходи за персонал,
- ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят в Отчета за другия всеобхватен доход в статия преоценка на задължения по планове с дефинирани доходи. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала

за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на пропорзиите единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

4.19. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато Дружеството има настоящо задължение (правно или конструктивно) като резултат от минали събития, има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток ресурси, съдържащи икономически ползи и може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението.

Когато дружеството очаква, че някои или всички необходими за уреждането на провизията разходи ще бъдат възстановени, например съгласно застрахователен договор, възстановяването се признава като отделен актив, но само тогава когато е практически сигурно, че тези разходи ще бъдат възстановени. Разходите за провизии се представят в отчета за доходите, нетно от сумата на възстановените разходи.

Когато ефектът от времените разлики в стойността на парите е съществен, провизиите се дисконтират като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява специфичните за задължението рискове. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизията в резултат на изминалото време, се представя като финансов разход.

Провизиите се признават по най-добрата приблизителна оценка на ръководството на предприятието към края на отчетния период за разходите, необходими за уреждане на настоящото задължение.

Признатите суми на провизии се преразглеждат към всеки край на отчетен период и се преренесават с цел се отрази най-добрата текуща оценка.

Условен пасив е:

- възможно задължение, което произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или не настъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат изцяло контролирани от предприятието; или
- настоящо задължение, което произлиза от минали събития, но не е признато, защото - не е вероятно за погасяването му да бъде необходим изходящ поток от ресурси, съдържащи икономически ползи или сумата на задължението не може да бъде определена с достатъчна степен на надеждност;

Условен актив е възможен актив, който произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или не настъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат изцяло контролирани от предприятието. Условните активи и пасиви не се признават.

4.20. Нетна печалба на акция

Предприятното изчислява основната нетна печалба на акция, съответстваща на печалбата или загубата, подлежащи на разпределение между притежателите на обикновени акции на предприятното - майка, както и ако е представена такава информация - съответстваща на печалбата или загубата, произтичащи от продължаваните дейности, които подлежат на разпределение между тези акционери.

Основната нетна печалба на акция се изчислява, като се раздели печалбата или загубата за периода, подлежащи на разпределение между притежателите на обикновени акции (числителя) на среднопретегления брой на държаните обикновени акции за периода (знаменателя).

4.21. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Дружеството, които оказват най-съществено влияние върху финансовите отчети, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.22.

4.21.1. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Данъчните норми в различните юрисдикции, в които Дружеството извършва дейност, също се вземат предвид. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

На база този подход и проявявайки висока доза консервативност, ръководството е преценило да не признае актив по отсрочени данъци в годишния консолидиран финансов отчет за 2019г. върху:

- Данъчната загуба към 31.12.2019 г. и размер на 26 хил. лв. (към 31.12.2018 г. – 5 хил. лв.)

4.22. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

При изготвянето на представения индивидуален финансов отчет значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Дружеството и основните източници на несигурност на счетоводните приблизителни оценки не се различават от тези, оповестени в годишния финансов отчет на Дружеството към 31 декември 2018 г.

Информация относно същественияте предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.22.1. Ползесен живот на амортизируеми активи

Финансовото отчитане на имоти, машини и съоръжения, и нематериални активи включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани ползесни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Дружеството. Към 31 декември 2019 г. ръководството определя ползесния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Дружеството. Балансовата стойност на имоти, машини и съоръжения са анализирани в Пояснение 1.1, а на нематериалните активи – в Пояснение 1.2.

4.22.2. Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите по договори с клиенти ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори. Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са описани в Пояснение 2.1.1.

4.22.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по нетната стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 3,250 хил. лв. (2018 г.: 3,075 хил. лв.).

В края на всяка финансова година дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализуема стойност. При прегледа към 31.12.2019 г. Ръководството на дружеството е решило да начисли обезценка на наличните материали запаси и продукция в размер на 10 хил. лв. Към 31.12.2018 год. на материалните запаси не е начислена обезценка. Признатите обезценки към 31.12.2019 год. са в размер на 641 хил. лв., съответно за материали – 392 хил. лв. и продукция 249 хил. лв. (към 31.12.2018 год. в размер на 631 хил. лв., съответно за материали - 391 хил. лв. и продукция - 240 хил. лв.)

4.22.4. Задължения за доходи на персонала при пенсиониране

Задълженията за доходи на персонала при пенсиониране се определят чрез актюерска оценка. Тази оценка изисква да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текуществото на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на задълженията за доходи на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност. Към 31 декември 2019 г. задълженията на Дружеството за доходи на персонала при пенсиониране, признати в индивидуалния отчет за финансовото състояние, са в размер на 215 хил. лв. (31 декември 2018 г.: 182 хил. лв.). Допълнителна информация за задълженията за доходи на персонала при пенсиониране е представена в Пояснение 1.9.

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са приемени от ръководството като разумни и уместни за дружеството.

При определяне на настоящата стойност към 31 декември 2019 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 0,68% (2018 г.: 1,25 %). Направеното предположение се базира на база

- информация от европейската централна банка за дългосрочен лихвен процент за целите на конвергенцията - 10 години падеж, депониран в български лев;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на дружеството и е в размер на 5 % годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2018 г.: 5 %);
- смъртност – по таблицата за смъртност и средната продължителност на предстоящия живот на населението по пол и местоживее на НСИ за периода 2018 г. - 2020 г.;
- вероятност за оттегляне – На базата на предоставена информация за текущото на персонала и историческите данни на дружеството, използваната в предходни оценки вероятността за напускане или предстоящо сърастване с нормално разпределение в размер на NORMDIST (t; 12; 4; 1) е преразглеждана и в текущата оценка е заложен NORMDIST (t; 12; 4; 1), където t-време до пенсия (г.);

В таблицата по-долу е представен анализ на чувствителността спрямо значителните предположения към 31.12.2019 г. изчислен на база на метод, който екстраполира ефекта върху задълженията за доходи на персонала при пенсиониране, при разумна промяна в основните предположения към края на отчетния период.

Значителни предположения	Изменение	Ефект	Ефект, %
Норма на дисконтиране	0.50%	(4,910)	(2,28)
Норма на дисконтиране	-0.50%	5,129	2,38
Текущо на персонала, год.	- 1	8,679	4,04
Текущо на персонала, год.	1	(9,895)	(4,60)
Възнаграждение	1.00%	7,388	3,43
Възнаграждение	-1.00%	(7,388)	(3,43)
Промяна на вероятностите за умирање	-10.00%	(6,481)	(3,01)
Промяна на вероятностите за умирање	10.00%	5,560	2,59

4.22.5. Провизии за очаквани кредитни загуби на парични средства в банки

Провизия за очаквани кредитни загуби на парични средства в банки

Паричните средства и паричните еквиваленти са най-високо ликвидните финансови инструменти. Те не са носители на срълмент риск, а ликвидният риск, който носят е ограничен до техническата възможност дадено разпореждане с тях да не бъде изпълнено. Паричните средства, депозирани в банки, обаче са носители на кредитен риск от контрагента (риск от неизпълнение). Рискът от контрагента представлява вероятността насрещната страна по финансова сделка да не изпълни своите договорни задължения. Дружеството прилага стандартизирания подход за изчисление на очакваните кредитни загуби на паричните средства в банки, като за определяне на загубата от неизпълнение в параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които Дружеството е депозирало паричните си средства.

Към 31 декември 2019 г. най-добрата преценка на ръководството за очакваните кредитни загуби на парични средства е 9 хил. лв. (към 31 декември 2018 г. е в размер на 3 хил. лв.).

Провизия за очаквани кредитни загуби на търговски вземания

Дружеството използва опростен подход и матрица за провизиране за изчисление на очакваните кредитни загуби (ОКЗ) за търговските вземания. Процентите на провизиране се базират на дните на просрочие.

Матрицата за провизиране първоначално се основава на процентите на просрочие, наблюдавани от Дружеството в исторически план. Дружеството прецизира матрицата, за да коригира историческия оит с кредитните загуби чрез включване на прогноза макроикономическа информация. Например, ако прогнозите за икономически условия (например, безработица) се очаква да се влошат

през следващата година, което може да доведе до по-голям брой просрочия в производствения сектор, историческите проценти на просрочия се коригират. Историческите проценти на просрочия се актуализират към всяка отчетна дата и промените в прогнозните приблизителни оценки се анализират.

Дружеството счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 90 дни. В определени случаи, обаче, то може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предостави индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неизпълнените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, дължащи от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Оценката за корелацията между историческите проценти на просрочие, прогнозите за икономическите условия и ОКЗ представлява съществена приблизителна оценка. Размерът на ОКЗ е чувствителен спрямо промени в обстоятелствата и прогнозираните икономически условия. Историческият опит на Дружеството по отношение на кредитните загуби и прогнозите за икономическите условия може също така да не са представителни за реалните просрочия от страна на клиента в бъдеще.

Към 31 декември 2019 г. най-добрата преценка на ръководството за очакваните кредитни загуби на вземанията е 20 хил. лв. (към 31 декември 2018 г. е в размер на 16 хил. лв.).

Обезценката за очаквани кредитни загуби е представена в приложение Кредитен риск.

Подход за обезценка на съдебни и присъдени вземания

В случаите в които Дружеството е предприело съдебни действия за удовлетворяване на своите вземания, то същите се класифицират като Съдебни вземания. Този тип вземания се характеризират с пълно неизпълнение – т.е. нежелание или невъзможност на клиента да уреди своето задължение. Поради тази причина, независимо от наличието на решения на съдебните органи и стартираните изпълнителни процедури, събираемостта на тези вземания и респ. очакваните бъдещи входящи парични потоци са ниски, а вероятността от неизпълнение вече е настъпила спрямо първоначалния актив, т.е. е равна на 100%.

Очакваните кредитни загуби (ОКЗ) представлява сумата на очакваните кредитни загуби за всяко съдебно и присъдено вземане, основана на историческата събираемост на този клас активи.

4.22.6. Провизии за съдебни дела

Дружеството е ответник по няколко съдебни дела към настоящия момент, чиито изход може да доведе до задължения на стойност, различна от сумата на признатите във финансовия отчет провизии. По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 % или равна на 50%, поради което не са признати провизии за задължения по дела в отчета за финансовото състояние към 31 декември 2019 г. и към 31 декември 2018 г. (Приложение 2 Условни активи и пасиви).

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ СТАТИИТЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1. Отчет за финансовото състояние

1.1. Имоти, машини, съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Дружеството включват земи, сгради, машини, съоръжения и оборудване, транспортни средства и други активи. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земи	Сгради	Съоръжения	Машини и оборудване	Транспортни средства	Други активи	Капитализирани разходи	Общо
Отчетна стойност								
Сaldo към 31.12.2017	1,893	3,162	400	2,875	218	99	-	8,647
Постъпнали	-	-	-	-	-	4	-	4
Сaldo към 31.12.2018	1,893	3,162	400	2,875	218	103	-	8,651
Постъпнали	-	-	1	-	-	-	39	40
Сaldo към 31.12.2019	1,893	3,162	401	2,875	218	103	39	8,691
Амортизация								
Сaldo към 31.12.2017	-	2,412	232	2,015	215	96	-	4,970
Постъпнали	-	110	13	128	1	1	-	253
Сaldo към 31.12.2018	-	2,522	245	2,143	216	97	-	5,223
Постъпнали	-	108	25	94	1	2	-	230
Сaldo към 31.12.2019	-	2,630	270	2,237	217	99	-	5,453
Балансова стойност								
Балансова стойност към 31.12.2018	1,893	640	155	732	2	6	-	3,428
Балансова стойност към 31.12.2019	1,893	532	131	638	1	4	39	3,238

Оповестяване за ограничения върху правото на собственост:

Дружеството не е заложило имоти, машини и съоръжения като обезпечения по свои задължения. Всички разходи за амортизация и обезценка са включени в отчети за доходите на ред „Разходи за амортизация“.

Дружеството е извършило преглед за наличие на индикация за обезценка на имоти, машини и съоръжения и е преценило, че не съществуват индикации, които да показват, че балансовата стойност на активите превишава тяхната възстановима стойност.

1.2. Дълготрайни нематериални активи

Нематериални активи на Дружеството включват права, програмни продукти и други нематериални активи. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Права	Програмни продукти	Други активи	Общо
Отчетна стойност				
Сaldo към 31.12.2017	27	36	185	248
Сaldo към 31.12.2018	27	36	185	248
Сaldo към 31.12.2019	27	36	185	248
Амортизация				
Сaldo към 31.12.2017	27	32	185	244
Постъпнал	-	1	-	1
Сaldo към 31.12.2018	27	33	185	245
Постъпнал	-	2	-	2
Сaldo към 31.12.2019	27	35	185	247
Балансова стойност				
Балансова стойност към 31.12.2018	-	3	-	3
Балансова стойност към 31.12.2019	-	1	-	1

Дружеството няма съществени договорни задължения за придобиване на нематериални активи към 31 декември 2019 г. или 2018 г.

Всички разходи за амортизация се включени в отчета за доходите на ред „Разходи за амортизация“. Дружеството не е задало нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

1.3. Нетекущи финансови активи

Нетекущите финансови активи включват инвестиции в дъщерно дружество както следва:

Вид	31.12.2019 г.		31.12.2018 г.	
	размер	стойност	размер	стойност
ООО Випом Трейд- Русия	100%	1	100%	1
Общо		1		1

В края на 2015г. Випом АД регистрира дъщерно Дружество с ограничена отговорност "Випом Трейд". Капиталът на дружеството ефективно е внесен през 2016 г. Юридическото лице е регистрирано в гр. Москва – Руска федерация, като капиталът му е в размер на 50 хил. руски рубли (прибл. хиляда лева към момента на регистрацията му) и е 100% собственост на Випом АД. Дъщерното дружество извършва продажби на пазарите на Руската Федерация и други страни от ОНД на стоки, произведени и доставени му от дружеството майка - Випом АД.

Дружеството е отразено във финансовия отчет на Дружеството по метода на собственоостта.

През 2019 г. и 2018 г. Дружеството не е получило дивиденди.

Дружеството няма условни задължения или други пост-ангажменти, свързани с инвестиции в дъщерни дружества.

1.4. Активи и пасиви по отсрочени данъци

Временна разлика	31 декември 2018		Изменение на отсрочените данъци:				31 декември 2019	
			Признати в отчета за всеобхватния доход		Признати в отчета на собствения капитал			
	временна разлика	отсрочен данък	временна разлика	отсрочен данък	временна разлика	отсрочен данък	временна разлика	отсрочен данък
Активи по отсрочени данъци								
Обезценка	674	67	21	2	-	-	695	69
Компенсирвани отпуски	30	3	10	1	-	-	40	4
Доходи из филанца	8	1	-	-	-	-	8	1
Превози	99	10	14	1	-	-	113	11
Финансиране	375	37	(44)	(4)	-	-	331	33
Общо активи:	1,186	118	1	-	-	-	1,187	118
Пасиви по отсрочени данъци								
Амортизации	480	48	(55)	(6)	-	-	425	42
	480	48	(55)	(6)	-	-	425	42
Отсрочени данъци (нето)	706	70	56	6	-	-	762	76

Сумата на неизползваните данъчни загуби, за които в отчета за финансовото състояние не е бил признат отсрочен данъчен актив, възлиза на 26 хил. лв. Датата на изтичане на срока им е 2023-2024.

1.5. Материални запаси

Материалните запаси на дружеството включват:

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Материали в т.ч. /нето/	474	473
Основни материали	378	373
Резервни части	48	48
Горива и смазочни материали	-	1
Други материали	205	204
Материали бронз	235	238
Обезценка на материали	(392)	(391)
Продукция /нето/	2,244	2,211
Продукция	2,493	2,451
Обезценка на продукция	(249)	(240)
Незавършено производство /нето/	532	391
Незавършено производство	532	391
Общо	3,250	3,075

Към 31.12.2019 г., Дружеството е направило преглед на наличните материали и готова продукция, за да прецени дали има индикации за обезценка. При прегледа са използвани значителни преценки, допускания и веситурни бъдещи събития, като възможността за реализация, чрез продажба или влизане в производството, на определени позиции в рамките на следващия едногодишен период, данни за последни доставки и продажни цени на материалните запаси. При този преглед ръководството на дружеството е преценило, за текущата 2019 година да обезцени материали и готова продукция в размер на 10 хил. лв. През 2018 година не е извършена обезценка. Общият размер на натрупаната обезценка към 31.12.2019 год. е в размер на 641 хил. лв., съответно за материали – 392 хил. лв. и продукция 249 хил. лв. (31.12.2018 год. е в размер на 631 хил. лв., съответно за материали – 391 хил. лв. и продукция – 240 хил. лв.).

Балансовата сума на материалните запаси, които са дадени в залог за обезпечаване на пасиви е 500 хил. лв. по сключен рамков договор за банкова гаранция с Интеринвентъра Асет Банк.

1.6. Текущи търговски и други вземания

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Вземания от свързани лица в групата /нето/	73	40
Вземания по продажби	73	40
Вземания от свързани лица извън групата /нето/	-	1,226
Вземания по продажби	-	1,226
Вземания по продажби /нето/	129	78
Вземания по продажби	149	94
Обязателства на вземания МСФО 9	(20)	(16)
Други текущи вземания	13	9
Предоставени гаранции и депозити	6	7
Предпазени разходи	-	2
Други вземания	4	-
Други върху добавената стойност за възстановяване	3	-
Общо	215	1,353

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските и други вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Към датата на финансовия отчет е направена последваща оценка по МСФО 9 „Финансови инструменти“, съгласно възприетата политика в Приложение 4.13, и е призната провизия за очаквани кредитни загуби в размер на 20 хил. лв.

Движението на обезценката е представено в следната таблица:

Дългови инструменти по амортизирана стойност	31.12.2018 г.	Начислена за периода	Ресинтегрирана	31.12.2019 г.
Обезценка на търговски вземания от несвързани лица	16	4	-	20
	16	4	-	20

1.7. Парични средства

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Парични средства в брой	3	4
в лева	3	4
Парични средства в разплащателни сметки	383	738
в лева	1	47
във валута	382	691
Парични еквиваленти	1	2
Вземания от подотчетни лица	1	2
Краткосрочни депозити	1,259	-
Общо	1,646	744

Дружеството няма блокирани пари и парични еквиваленти.

Дружеството е заделило очаквани кредитни загуби в размер на 9 хил. лв. във връзка с пари и парични еквиваленти. Очакваните кредитни загуби са признати вследствие на риска, на който Дружеството е изложено към финансовите институции.

Равнение на Парични средства отчет за финансово състояние – отчет за паричен поток

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Парични средства и парични еквиваленти в отчет за финансовото състояние	1,637	741
Обезценка за очаквани кредитни загуби	9	3
Парични средства и парични еквиваленти в отчет за паричните потоци	1,646	744

1.8. Собствен капитал

1.8.1. Основен акционерен капитал

Към 31.12.2019 г. акционерният капитал на Випом АД е в размер на 299,120 лева, разпределен в 299,120 броя обикновени номинирани безименни свободно прехвърляеми акции, всяка с номинална стойност от 1 (едни) лев. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представяват един глас от общото събрание на акционерите на Дружеството.

Разпределението на акционерния капитал към 31 декември е, както следва:

Акционер	31.12.2019 г.				31.12.2018 г.			
	Брой акции	Стойност	Платени	% Дял	Брой акции	Стойност	Платени	% Дял
Випом АД	-	-	-	-	147,000	147,000	147,000	49%
ТК Холд АД	98,667	98,667	98,667	32.99%	98,667	98,667	98,667	32.99%
Рилска Телевизия АД	98,694	98,694	98,694	32.99%	11,594	11,594	11,594	3.88%
ИПС ТВ ООД	65,451	65,451	65,451	21.88%	5,551	5,551	5,551	1.86%
Бул Ноудинг АД	20	20	20	0.01%	20	20	20	0.01%
Физически лица	36,288	36,288	36,288	12.12%	36,288	36,288	36,288	12.12%
Общо:	299,120	299,120	299,120	100%	299,120	299,120	299,120	100%

1.8.2. Резерви

	Резерв от планове с дефинирани доходи	Общи резерви	Общо резерви
Резерви към 31.12.2017 г.	(48)	7,796	7,748
Увеличения от:	(12)	-	(12)
Резерв от планове с дефинирани доходи	(12)		(12)
Резерви към 31.12.2018 г.	(60)	7,796	7,736
Увеличения от:	(19)	-	(19)
Резерв от планове с дефинирани доходи	(19)		(19)
Резерви към 31.12.2019 г.	(79)	7,796	7,717

1.9. Нетекущи провизии

Балансовите стойности на провизиите могат да бъдат представени, както следва:

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Провизии за дългосрочни доходи на персонала	215	182
Общо	215	182

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионния възраст.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	182	148
Задължение признато в баланса на 1 януари	182	148
Разход за лихви	1	2
Разход за текущ стаж	28	30
Ефект от планирани и извършени съкращения	6	-
Извършени плащания през периода	(21)	(10)
Актуерна загуба/печалба призната в друг всеобхватен доход през периода	19	12
Сегашна стойност на задължението към 31 декември	215	182
Задължение признато в баланса към 31 декември	215	182

Очакваните плащания във връзка със задълженията за доходи на персонала при пенсиониране са представени в таблицата. Сумите са представени в хил. лв.

Вид (срок)	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
1. Краткосрочни (<=12м.)	40	30
2. Дългосрочни (>12м.)	175	152
Общо:	215	182

1.10. Текущи търговски и други задължения

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Задължения към свързани лица извън групата	20	22
Задължения по облигации	20	22
Задължения по доставки	85	63
Задължения по получени аванси	33	34
Други текущи задължения	43	31
Общо	181	150

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

1.11. Данъчни задължения

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Данък върху добавената стойност	-	9
Данък върху доходите на физическите лица	8	7
Данък върху разходите	2	3
Други данъци	22	23
Общо	32	42

В статия други данъци са включени задължения за такса смет в размер на 15 хил. лв. и данък строител в размер на 7 хил. лв.

1.12. задължения към персонал

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Задължение към персонал	71	52
в т.ч. задължения по неизползвани отпуски	33	25
Задължение към социално осигуряване	37	34
в т.ч. задължения по неизползвани отпуски	6	5
Задължение към ключов ръководен персонал възнаграждения	5	5
Задължение към ключов ръководен персонал осигуровки	2	2
Общо	115	93

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи и бивши служители на Дружеството, които следва да бъдат уредени през 2020 г. Други краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с натрупани неизползвани отпуски в края на отчетния период.

1.13. Безвъзмездни средства, предоставени от държавата

Безвъзмездните средства, предоставени от държавата, са по сключени договори с „Институт по металолеене и левреки технологии“ АД за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 -2020 във връзка с доставка, инсталиране и тестване на инсталация за регенериране на отработени формовъчни смеси, включително линия за самоподготовка с обща стойност на договора в размер на 735 хил. лв. и размер на финансирането в размер на 441 хил. лв.

Към 31 декември 2019 г. безвъзмездни средства, предоставени от държавата в размер на 331 хил. лв. (31.12.2018 год. - 375 хил. лв.) и са свързани с доставка и изграждане на активи.

2. Отчет за доходите

2.1. Приходи

2.1.1. Приходи от договори с клиенти

	2019 г.	2018 г.
Приходи по договори с клиенти в т.ч.	2,460	2,846
Продажби вътрешен пазар -помпи	831	1,312
Продажби износ -помпи	1,619	1,523
Продажби на материали	9	10
Продажби на услуги	1	1
Други приходи доходи в т.ч.	45	21
Продажби на земи	-	5
Безвъзмездно получени активи	-	1
Други	45	15
Общо	2,505	2,867

Структура на продажбите на продукцията - вътрешен и външен пазар

Направление на продажбите	Стойност, хил. лв.		Относителен дял, %	
	2019 г.	2018 г.	2019 г.	2018 г.
Външен пазар	1,619	1,523	66.08	53.51
Вътрешен пазар	831	1,323	33.92	46.49
Общо:	2,450	2,846	100	100

Дружеството представя приходи от прехвърлянето на стоки и услуги в момент от времето и с течение на времето.

Разпределение на износа на Дружеството през 2019 г. по дестинации (страни):

№	Страна на износа	Стойност 000 EUR	Стойност 000 лв.	% от износа
1	Руска федерация	693	1,355	83.69
2	Украйна	89	174	10.75
3	Казахстан	24	47	2.90
4	Азербайджан	8	16	0.99
5	Сърбия	5	10	0.62
6	Естония	2	4	0.25
7	Молдова	3	6	0.37
8	Литва	2	4	0.25
9	Кингър	1	1	0.06
10	Румъния	1	2	0.12
ВСИЧКО:		828	1,619	100

Разпределение на износа на Дружеството през 2018 г. по дестинации (страни):

№	Страна на износа	Стойност 000 EUR	Стойност 000 лв.	% от износа
1	Азербайджан	15	30	1.98
2	Египет	9	18	1.15
3	Естония	4	8	0.05
4	Казахстан	39	76	4.98
5	Косово	15	21	1.38
6	Руска федерация	642	1,263	82.93
7	Туркменистан	28	54	3.53
8	Украйна	27	53	4
ВСИЧКО:		779	1,523	100

2.1.2. Приходи от безвъзмездни средства предоставени от държавата

Приходите от безвъзмездни средства предоставени от държавата са свързан с доставка и изграждане на актив и са в размер на 44 хил. лв. (31.12.2018 год. – 44 хил. лв.)

2.2. Разходи

2.2.1. Използвани суровини, материали и консумативи

Вид разход	2019 г.	2018 г.
Основни материали за производство	601	749
Спомогателни материали	35	35
Горивни и смазочни материали	31	26
Работно облекло	-	5
Ел. енергия	319	318
Вода	11	11
Офис материали и консумативи	10	4
Купони за безплатна храна	20	25
Общо	1,027	1,173

2.2.2. Разходи за външни услуги

Вид разход	2019 г.	2018 г.
Нает транспорт	5	4
Наем	26	27
Ремонти	12	17
Реклама	-	1
Съобщителни услуги	17	16
Консултантски и други договори	2	8
Граждански договори и хонорари	43	33
Застраховки	7	7
Охрана	33	33
Комисионни	-	2
Рекламации	1	-
Трудова медицина	2	5
Абонаменти	12	11
Такси	4	10
Одаи	13	13
Други разходи за външни услуги	6	6
Общо	183	193

2.2.3. Разходи за амортизации

Вид разход	2019 г.	2018 г.
Разходи за амортизации на производствени	179	193
дълготрайни материални активи	179	193
Разходи за амортизации на административни	53	61
дълготрайни материални активи	52	58
дълготрайни нематериални активи	1	3
Общо	232	254

2.2.4. Разходи за заплати и осигуровки на персонала

Разходи за:	2019 г.	2018 г.
Разходи за заплати на в т.ч.	1,188	1,108
производствен персонал	739	701
административен персонал	449	407
Разходи за осигуровки на в т.ч.	249	232
производствен персонал	160	151
административен персонал	89	81
в т.ч. разходи на ключов ръководен персонал	85	85
в т.ч. разходи на неизползвани отпуски	25	25
Общо	1,437	1,340

2.2.5. Начислена / (възстановена) обезценка на финансови активи

През текущия период дружеството е възстановило начислени обезценки от първоначално прилагане на МСФО 9 както следва:

Вид разход	2019 г.	2018 г.
Обезпечка на парични средства	7	-
Регистрирана обезпечка на парични средства	-	(1)
Разходи от обезпечка на вземания	4	-
Регистрирана обезпечка на вземания	-	(4)
Общо	11	(5)

2.2.6. Други разходи

Вид разход	2019 г.	2018 г.
Разходи за командировки	3	7
Разходи представители	2	7
Разходи за гледи и неустойки	4	2
Разходи за алтернативни данъци	-	3
Разходи по изпълнителни дела	15	12
Разходи без документ	4	4
Непризнат данъчен кредит	1	2
Обезпечка на материални запаси	10	-
Описани вземания	3	4
Местни данъци и такси	48	48
Други разходи	6	2
Общо	96	91

2.2.7. Корективни суми

Вид разход	2019 г.	2018 г.
Изменение на запасите от продукция /нето/	(182)	(17)
Общо	(182)	(17)

2.2.8. Финансови разходи

Вид разход	2019 г.	2018 г.
Оригинални курсови разлики	5	6
Други финансови разходи	12	12
Общо	17	18

2.2.9. Разход за данъци

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % (2018 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в началата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2019 ХИЛ. ЛВ.	2018 ХИЛ. ЛВ.
Загуба преди данъчното облагане	(272)	(136)
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци върху дохода	-	-
Данъчен ефект от:		
Увеличения на финансовия резултат за данъчни цели	33	33
Намаления на финансовия резултат за данъчни цели	(26)	(25)
Текущ (разход) за /приход от данъци върху дохода	-	-
Отсрочени данъчни (разходи)/приходи:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	6	41
Разходи за данъци върху дохода	6	41

Пояснение 1-4. предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви.

2.2.10. Нетна печалба на акция

Основната загуба на акция е изчислена, като за числителя е използвана нетната загуба, подлежаща на разпределение между акционерите на Дружеството.

Средно претегленият брой акции, използван за изчисляването на основната загуба на акция, както и нетната загуба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

Изчисляване на Нетна печалба на акция:	2019 г.	2018 г.
Нетна печалба: (BGN'000)	(266)	(95)
Среднопретеглен брой акции	299,120	299,120
Нетна печалба на акция	(0.89)	(0.32)

ДРУГИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

1. Свързани лица и сделки със свързани лица

Свързаните лица на Дружеството включват собствениците, дъщерни предприятия, ключов управленски персонал и други описани по-долу:

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

Дружеството оповестява следните свързани лица:

Свързани лица, притежаващи над 5% от акциите на дружеството към 31 декември 2019 г. са:

Рилена Текс АД - 32.99%

ТК-Холм АД - 32.99%

Илк ГВ ООД – 21.88%

Ключов управленски персонал

Членовете на Съвета на директорите и Изпълнителния директор са ключовия управленски персонал, който отговаря за планирането, текущото ръководене и контролиране дейността на дружеството.

Гошо Цанков Георгиев

„Милек Комерсиал“ ЕООД, с представител за изпълнение на задълженията му в Съвета Красимир Андреев Кръстев

Иван Петров Ревалски

Дъщерни предприятия:

(ОО) Випом Трейд - Руска Федерация

Други свързани лица

Другите свързани лица включват дружества, в които ключовият ръководен персонал притежава участие над 25% в капиталите на други предприятия и/ или участва в управлението:

Болора АД, гр. София, бул. цар Борис III, 140, ЕИК 130925020

"Випом" ООО - Москва, Руска Федерация

"Випом Инвест" АД, гр. София, бул. "Цар Борис III" №140, ЕИК105036955

"Алвест" АД, гр. София, ул. "Беломорски проход" №66, ЕИК130925013

"Приви" АД, гр. София, ул. "Беломорски проход" №66, ЕИК130688653

"ВИПОМ" АД
ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА ГОДИНАТА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31.12.2019 г.

"Ремато" ЕООД, гр. София, бул. "Цар Борис III" №140, ЕИК 203170077
 "Добруджанска мебел" АД, гр. София, бул. "Цар Борис III" №140, ЕИК 834025235
 "Изгрев" АД, гр. София, бул. "Цар Борис III" №140, ЕИК106006580
 "Модул" АД, гр. Бяла, ул. "Кольо Фичето" №15, ЕИК 117008114
 "ППС" АД, гр. София, ул. "Горица" №6, ЕИК 831639462
 "ППС-Имоти" АД, гр. София ул. "Горица" №6, ЕИК131111996
 "Рилски лев" АД, гр. Самоков, ул. "Софийско шосе" №9, ЕИК122006101
 "ТК Текс" АД, гр. Бяла Слатина, ул. "Индустриална" №2, ЕИК 106579808
 "ТК Хола АД", гр. София, гр. София, бул. "Цар Борис III" №140, ЕИК 121657705

През отчетният период дружеството е осъществило сделки със следните свързани лица:

Продажби към свързани лица в групата

Клиент	Вид сделка	2019 г.	2018 г.
ООО Випом Трейд Русия	продажби на помпи	888	761
Общо		888	761

Вземания от свързани лица в групата

Клиент	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
ООО Випом Трейд Русия	73	40
Общо	73	40

Вземания от свързани лица извън групата

Клиент	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
ООО Випом - Москва, Руска Федерация	-	1,226
Общо	-	1,226

Задължения към свързани лица извън групата

Доставчик	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Дивидент	20	22
Общо	20	22

Доходи на ключов ръководен персонал

Начислените доходи на ключовия управленски персонал за 2019 г. са в размер на 102 хил. лв. (за 2018 г. в размер на 84 хил. лв.)

2. Условни активи и пасиви

Заведени съдебни дела от и срещу дружеството

Искове, по които дружеството е ищец

През отчетния период бе прекратено разглежданото в Арбитражния съд на Орловска област, Руска Федерация производство по несъстоятелност на дългогодишен търговски партньор на "Випом" АД - ООО "Гидромаш", касаещо вземания на дружеството с цена на иска 52 309 273 рубли (851 851,91 евро по курса на ЦБ на РФ към дения на обявяване на несъстоятелността).

През 2018 г. "Випом" АД пристъпва към изпълнение по залог с №7812 от 04.07.2017 г., учреден от "Пандекте Къмпани Лимитед" ООД, регистрирано в съответствие със законодателството на Кипър, с регистрационен № HE 125705, със седалище и адрес на управление: ул. Патрон №10, 6051, Ларнака, Кипър. Пристъпването към изпълнение по залога е вписано в Централен депозитар АД с №8723 от 23.11.2018 г. Залогът е учреден върху общо 147 000 (сто четиридесет и седем хиляди) поименни безименни акции, представляващи 49,14 % от капитала на "Випом" АД, гр. Видин с ЕИК 815123244. На основание чл.32, ал.3 от ЗОЗ с вписването на пристъпване към изпълнение заложеното имущество преминава в разпоредба на заложенния кредитор. Залогът обезпечава онези

вземания (главници, лихви, разписки, неустойки и др.) на "Випом" АД от третото лице ООО "Випом", регистрирано в Между районна инспекция на Федералната данъчна служба №46 по град Москва, Руска Федерация с основен държавен регистрационен номер (ОГРН) 1067746823880, ИНН/КПП 7736542968/773601001, с адрес пер. Гнездиловский м., д. 12, пом. I, кв. 1, град Москва, 125009 Руска Федерация, произтичащи от Споразумение от 23.11.2015 г. между "Випом" АД, ООО "Випом" и Олег Анатольевич Костарев относно споразумение от 17.11.2014 г. към договор за продажба №643/95767106/0016 от 16.02.2009 г. и допълнително споразумение №35 от 31.10.2014 г. по договор №643/95767106/0016 от 16.02.2009г. между "Випом" АД и ООО "Випом" и всички допълнителни споразумения към него, съгласно което ООО "Випом" се задължава да заплати на "Випом" АД сумата 844 851,91 /осемстотин четиридесет и четири хиляди осемстотин петдесет и едно цяло, деветдесет и една стотин/ евро. Пристъпването към изпълнение по залога с за дължимата част от вземането в размер на 627 000 (шестстотин двадесет и седем хиляди) евро. На основание чл.187а, ал.3 във връзка с чл.187е от Търговския закон, "Випом" АД преустанови упражняването на правата по заложените собствени акции до тяхното прехвърляне.

На 09.01.2019 г. "Випом" АД прехвърля собствеността върху цитираните по-горе 147 000 акции, представляващи 49,14% от собствения му акционерен капитал, в чийто владение дружеството встъпи след пристъпване към изпълнение по особен залог по ЗОЗ. За извършеното разпореждане Дружеството е уведомило КФН и обществеността на 10.01.2019г. Уведомяването по чл.148б от ЗИПЦК е публикувано и на интернет-сайта на "Випом" АД.

В резултат на извършената сделка, към датата на изготвяне на настоящия документ, Дружеството не разполага с права на глас, носител на които са акции от капитала на "Випом" АД.

Не са регистрирани други висши съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на Дружеството в крупен размер - Дружеството е инец по други изпълнителни и граждански дела с общ финансов интерес приблизително 0 хил. лв.

Искове, по които дружеството е ответник

Срещу дружеството са заведени граждански дела, свързани предимно с претенции на бивши служители на дружеството с различен предмет, които индивидуално са незначителни. Общо претендираният финансов интерес по тези дела е в размер приблизително на 48 хил. лв.

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 % или равна на 50%, поради което не са признати провизии за задължения по дела в отчета за финансовото състояние към 31 декември 2019 г.

Предоставени гаранции и обезпечения на трети лица

Банкови гаранции, издадени в полза на дружеството:

Действащите банкови гаранции към 31.12.2019 г., издадени в полза на Випом АД са:

- Размер - 5 хил. лв. с краен срок 12.11.2020 год.
- Размер - 15 хил. лв. с краен срок 12.11.2020 год.
- Размер - 5 хил. лв. с краен срок 03.11.2020 год.
- Размер - 35 хил. лв. с краен срок 14.02.2020 год.

3. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Дружеството могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	31.12.2019	31.12.2018
Дългови инструменти по амортизирана стойност:		
Краткосрочни вземания от свързани предприятия	73	1,266
Търговски вземания	129	78
Парични средства и парични еквиваленти	1,637	741
Общо финансови активи	1,839	2,085

Финансови пасиви	31.12.2019	31.12.2018
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:		
Краткосрочни задължения към свързани лица	20	22
Търговски задължения	85	63
Други задължения	43	31
Общо финансови пасиви	148	116

Вижте пояснение 4.13 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Описание на политиката и целите за управление на риска на Дружеството относно финансовите инструменти е представено в пояснение 4.

4. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Дружеството е изложено на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Дружеството вижте пояснение 3.

В хода на обичайната си дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: валутен риск, кредитен риск и ликвиден риск. Затова общото управление на риска е фокусирано върху минимизирането на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск. Политиката на предприятието за цялостно управление на рисковете е съсредоточена и има за цел да намали евентуалните неблагоприятни ефекти върху финансовия резултат.

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на дружеството съгласно политиката определена от Съвета на директорите.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на неговата дейност, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

4.1. Анализ на пазарния риск

Вследствие на използването на финансови инструменти Дружеството е изложено на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, ликвиден риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Дружеството.

4.1.1. Валутен риск

Валутният риск произтича от варирането на стойностите на финансовите инструменти поради промени на валутните курсове. Основната част от операциите на дружеството обикновено са деноминирани в български лев и/или в евро. Дружеството реализира част от своята готова продукция в Русия в евро и по този начин елиминира валутния риск, свързан с обезценката на руската рубла. В евро са деноминирани и разчетите с дъщерното дружество в Русия. Поради това то не е изложено на съществен валутен риск от варирането на стойностите на финансовите инструменти поради промени на валутните курсове.

Финансовите активи и пасиви, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лев към края на отчетния период, са представени, както следва:

31.12.2019 г.	в USD	в EUR	в BGN	Общо
Финансови активи	1	1,439	399	1,839
Финансови пасиви	-	-	(148)	(148)
Общо излагане на краткосрочен валутен риск	1	1,439	251	1,691

31.12.2018 г.	в USD	в EUR	в BGN	Общо
Финансови активи	2	2,003	80	2,085
Финансови пасиви	-	-	(116)	(116)
Общо излагане на краткосрочен валутен риск	2	2,003	(36)	1,969

4.1.2. Лихвен риск

Лихвеният риск произтича от варирането на стойностите на финансови инструменти поради промени в извършените лихвени проценти.

Към 31 декември 2019 г. Дружеството не е изложено на риск от промяна на пазарните лихвени проценти, защото не използва дългови инструменти за финансиране на своята дейност. В структурата на активите на дружеството лихвоносните активи са представени от паричните средства, които са с фиксиран лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви са безлихвени, поради което финансовият резултат и паричните потоци на дружеството в голяма степен не са зависими от промяната в пазарните лихвени проценти.

4.1.3. Друг ценови риск

Рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансов инструмент ще варират поради промени в пазарните цени (различни от тези, възникващи от лихвен риск или валутен риск), независимо от това дали тези промени са причинени от фактори, специфични за отделния финансов инструмент или неговия емитент, или от фактори, влияещи върху всички подобни финансови инструменти, търгувани на пазара.

Т

ози риск се обуславя основно от два фактора:

- нарастване на доставните цени на суровините и материалите, доколкото същите заемат съществен дял в разходите за дейността,
- силната конкуренция на вътрешния и външния пазар, която оказва отражение и в цените на произвежданата продукция.

Политиката на предприятието за цялостно управление на рисковете е съсредоточена и има за цел да намали евентуалните неблагоприятни ефекти върху финансовия резултат.

4.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Дружеството. Дружеството е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като напр. при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозитиране на средства, и други. Излагането на Дружеството на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2019	2018
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Дългови инструменти по амортизирана стойност		
Краткосрочни вземания от свързани предприятия	73	1,266
Търговски вземания	129	78
Парични средства и парични еквиваленти	1,637	741
Балансова стойност	1,839	2,085

По отношение на търговските и други вземания Дружеството не е изложено на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от малък брой клиенти и една индустрия. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти.

Последните са представени в отчета за финансово състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудно събираеми вземания. Такива обезценки са направени където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

Паричните средства в дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в Интернепгънъл Асет Банк АД. Ръководството счита, че не е налице риск, доколкото обслужващата банка е със стабилна ликвидност, с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Матуритетът на вземанията от клиенти и вземанията от свързани лица към 31 декември 2019 г. и изчислените очаквани кредитни загуби са представени по долу:

Матуритет на вземания	% на обезценката за очаквани кредитни загуби	Брутна стойност на вземанията от клиенти	Обезценка за очаквани кредитни загуби	Нетно вземане
Непадежиращи	-	-	-	-
До 30 дни	1%	77	1	76
До 60 дни	4%	73	3	70
До 90 дни	6%	-	-	-
Над 90 дни	22%	72	16	56
Общо	9%	222	20	202

Матуритетът на вземанията от клиенти и вземанията от свързани лица към 31 декември 2018 г. и изчислените очаквани кредитни загуби са представени по долу:

Матуритет на вземания	% на обезценката за очаквани кредитни загуби	Брутна стойност на вземанията от клиенти	Обезценка за очаквани кредитни загуби	Нето вземане
Неиздежиран	-	-	-	-
До 30 дни	1%	71	1	70
До 60 дни	0%	5	-	5
До 90 дни	11%	9	1	8
Над 90 дни	29%	49	14	35
Общо	12%	134	16	118

Вземания от свързани лица, които са били предмет на съдебен спор (Приложение 2. Условни активи и пасиви) и са обезпечени със залог по реда на Закона за особените залози, са били събрани след края на периода, като Дружеството е пристъпило към изпълнение по залога. В началото на 2019 година дружеството се е удовлетворило и вземането е събрано в размер на 1 226 хил. лв. и не е включено в матриците за обезценка.

Балансовите стойности на финансовите активи, описани по-горе, представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Дружеството по отношение на тези финансови инструменти.

4.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Дружеството провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност. Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансово-счетоводния отдел, като се поддържа необходимата информация за наличните парични средства и предстоящите плащания.

Към 31 декември падежите на договорните задължения на Дружеството са обобщени, както следва:

31 декември 2019 г.	<u><3 месеца</u>	<u>Общо</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски и други задължения	148	148
	<u>148</u>	<u>148</u>
31 декември 2018 г.	<u><3 месеца</u>	<u>Общо</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски и други задължения	116	116
	<u>116</u>	<u>116</u>

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

5. Управление на капитала

Целите на Дружеството във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Дружеството да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Дружеството наблюдава капитала на базата на съотношението на нетен дълг към общо капитал. Нетният дълг включва сумата на всички задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти. Общият капитал представлява сумата от собствения капитал и нетния дълг.

Вид	31.12.2019 г.	31.12.2018 г.
Общо задължения	874	842
Намаляе с: паричните средства и парични еквиваленти	(1,639)	(741)
Нетен дългов капитал	(765)	(101)
Общо собствен капитал	7,544	7,829
Общо капитал (собствен капитал + нетен дълг)	6,779	7,728
Коефициент на задлъжнялост (нетен дълг / общо капитал)	(0.11)	(0.01)

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Дружеството използва различни източници за финансиране на своята дейност като това са както собствени така и заемни средства от банки и свързани лица.

6. Събития след края на отчетния период

В края на 2019 г. за първи път се появили новини от Китай за COVID-19 (Коронавирус), когато ограничен брой случаи на неизвестен вирус бяха докладвани на Световната здравна организация. През първите няколко месеца на 2020 г. вирусът се разпространи в световен мащаб и отрицателното му въздействие набра скорост.

На 11 март 2020 г., след като са били регистрирани случаи на заразни с новия щам на коронавируса в 114 държави, Световната здравна организация (СЗО) обяви епидемията от COVID-19 за пандемия. На 13 март 2020 г. по искане на правителството Народното събрание обяви извънредно положение в България заради коронавируса.

Ръководството счита това за некоригиращо събитие след датата на отчетния период, защото смята, че то няма да постави под съмнение възможността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие.

На този първи и доста ранен етап от възникването на кризата не се забелязва сериозно влияние върху Дружеството. Дружеството предприема всички необходими мерки, с цел да се запази здравето на работещите и да минимизира влиянието на кризата на този етап от възникването ѝ. Действията са съобразени с указанията на Националния оперативен щаб и стриктно се изпълняват разпорежданията на всички национални институции. Ръководството ще продължи да следи

потенциалното въздействие и ще предприеме всички възможни стъпки за смекчаване на потенциалните ефекти.

Няма други събития коригиращи и некоригиращи, след датата на отчетния период, които да изискват допълнително оповестяване или корекции във финансовите отчети на „Випом“ АД към 31 декември 2019 г.

7. Оповестяване съгласно законови изисквания

Този индивидуален финансов отчет е одитиран от одиторско дружество „Ейч Ел Би България“ ООД, на основание договор сключен между „Випом“ АД и „Ейч Ел Би България“ ООД. Дружеството изчислява суми за независим финансов одит в размер на 8 хил. лв. През периода регистрираният законов одитор не е предоставял други услуги.

8. Одобрение на индивидуалния финансов отчет

Индивидуалният финансов отчет към 31 декември 2019 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Съвета на директорите на 10 март 2020 г.